

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.: 24/23 - KABU

Vår ref.: 41–7-24

Dato: 16.02.2024

Høringssvar – Endring i straffegjennomføringsforskriften, påtaleinstruksen, politiregisterforskriften og forskrift om konfliktrådsbehandling (gjennomføring av elektronisk kontroll ved varetekt og ungdomsstraff mv.)

Norsk fengsels- og friomsorgsforbund (NFF) viser til høringen - Endring i straffegjennomføringsforskriften, påtaleinstruksen, politiregisterforskriften og forskrift om konfliktrådsbehandling (gjennomføring av elektronisk kontroll ved varetekt og ungdomsstraff mv.), og hatt hovedfokus mot kapittel 4.1.2 Endringer i straffegjennomføringsforskriften når vi har svart på høringen.

NFF ser mange utfordringer med å benytte lenkesoning for personer som normalt skal gjennomføre varetektstiden i fengsel. Det legges opp til at kriminalomsorgen er den instansen som skal ha ansvaret for selve gjennomføringen samt kontroll av vilkårene for varetektsfengslingen.

Slik NFF vurderer det er det ikke klart nok beskrevet ansvarsfordelingen mellom politiet og kriminalomsorgen og det er en svakhet i høringen. NFF vil for øvrig vise til høringssvaret fra kriminalomsorgen region vest som på en god måte beskriver mange av svakhetene i høringsforslaget og utfordringene med å pålegge kriminalomsorgen et utvidet ansvar ved den foreslåtte ordningen. Fra NFFs side

NFF merker seg at det ikke foreslås en hjemmel for at kriminalomsorgen kan innhente opplysninger fra barnevernstjenesten. NFF mener det vil være en fordel at kriminalomsorgen har hjemmel til å innhente opplysninger fra barnevernet direkte. Dette vil kunne effektivisere saksbehandlingen.

Det vil ta tid å gjennomføre en omfattende kartlegging av den siktede for å kunne vurdere om siktede er egnet til å gjennomføre varetekt med elektronisk kontroll. NFF anser derfor ordningen som mest aktuell for siktede som har startet varetekten i fengsel og som deretter overføres til varetekt på et bestemt oppholdssted.

Elektronisk kontroll med varetekt: (Ansatte i kriminalomsorgen som jobber med elektronisk kontroll, omtales her for ansatte på EK).

Vi ser i dag en utvikling blant de domfelte og innsatte at alderen ved lovbrudd blir lavere og terskelen for å utøve vold eller bruke ulovlige rusmidler er blitt betydelig lavere de siste årene.

Ansatte ved kriminalomsorgens enheter melder tilbake om at mange av de unge innsatte mangler respekt for lovverk og rutiner. Klimaet i fengslene har blitt hardere og tøffere de siste årene.

Det må være en forutsetning at kriminaliteten den siktede er mistenkt for personen er forenlig med å gjennomføre straffen på EK. I dag er det en lengre prosess som fører frem til en innvilgelse av søknad om å gjennomføre straffen på EK. De som søker er motiverte for å gjennomføre straffen ved bruk av EK.

Ved en eventuell endring som medfører at dagens ansatte på EK skal holde kontroll over personer satt i varetekt vil det være en risiko for økt vold, trusler og uønskede hendelser overfor de ansatte på EK.

NFF mener prinsipielt at Kriminalomsorgen burde hatt ansvaret for hele gjennomføringen av ungdomsstraffen.

I høringsforslaget er det foreslått at det skal innhentes samtykke fra siktede selv, husstandsmedlemmer og eventuelt mindreåriges verge. NFF spør om den/de fornærmede skal ha en uttalelsesrett også?

Oppsummert ønsker NFF å spille inn følgende spørsmål/momentene til høringen:

- Skal denne ordningen innføres må det medfølge penger og ressurser til å faktisk kunne få gjennomført oppdraget.
- Friomsorgskontorene melder i dag om lite ressurser til å følge opp dagens EK porteføljer.
- Undersøkelse og kartlegging tar tid og ressurser og skal retten få en tilstrekkelig rapport til å kunne ta en avgjørelse, må det avsettes nok tid til at de ansatte får gjennomført dette i praksis. Dette arbeidet kommer i tillegg til det de ansatte gjør i dag.
- Det er ikke drøftet sikkerheten for/til de ansatte. Det står at ved synlig rus og utagering skal politiet kontaktes. Kriminalomsorgen må i en slik ordning gi føringer for hvordan de ansatte skal kunne ivareta egen sikkerhet. Basert på hvordan miljøene i fengslene har utartet de siste årene samt tilbakemeldinger fra de ansatte om hvordan de opplever unge dømte, må egensikkerhet prioriteres.
- Gjennomføring av varetekt med elektronisk kontroll gir betydelig økning i fare for uønskede hendelser enn ved gjennomføring av ordinær soning med elektronisk kontroll. Det må vektlegges investeringer i sikkerhetsutstyr for ansatte, bedre alarmsystem for ansatte som behøver umiddelbar hjelp (sambandsutstyr?) og tilgang på nødvendig verneutstyr.
- Innføres det GPS sporing av den siktede må det utarbeides rutiner for hvordan dette skal følges opp. Skal hvert friomsorgskontor til enhver tid ha oversikt over hvor den siktede befinner seg gjennom skjermer og sentraler, eller bør ansvaret legges til kontrollsentralen.

- Kriminalomsorgen må få tidlig tilgang til informasjon om den siktedes situasjon, om ansatte skal kunne kartlegge egnethet for ordningen eller ikke. Dette må tydeliggjøres gjennom styringsdokumenter for alle parter.
- Hvordan samsvarer høringsforslaget med regler/krav for varetektsfengsling herunder unndragelsesfare, bevisforspillelse, fare for nye straffbare handlinger?

Det må påpekes at restriksjoner i bevegelsesfriheten til siktede ikke fratar andre muligheten for å oppsøke den innsatte og som kriminalomsorgen ikke har mulighet til å følge opp.

Med hilsen

Asle Aase/s/
forbundsleder